

Zrínyi és Szulejmán egymás mellett
Példa a megbékélésre

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

7. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Szekszárdi Júlia

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	12-13 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Az erőszakmentes problémakezelés szemléltetése történelmi példával
A modul témái, tartalma	<p>Témák: Identitás – hagyományok, magyarságtudat; konfliktusok – értékek ütközése, erkölcsi dilemmahelyzet; kultúrák – interkulturalitás; társadalmi nyilvánosság – sajtó, közvélemény</p> <p>Tartalom: Zrínyi és Szulejmán közös emlékművének példájával az ellenségek közötti megbékélés lehetőségének szemléltetése; a törökök és magyarok közötti kapcsolat alakulása, történelmi gyökereinek és a múlt jelenre hatásának megtapasztaltatása; a konstruktív konfliktuskezelés, az erőszakmentes konfliktusmegoldás feltételeinek tudatosítása; a történelem, az irodalom, a földrajz, a vizuális kultúra témához kapcsolódó tananyag felelevenítése, újragondolása, értelmezése; a másság elfogadására való érzékenyítés</p>
Megelőző tapasztalat	A török hódoltság kora, végvári harcok; Gárdonyi Géza: <i>Az egri csillagok</i>
Ajánlott továbbhaladási irány	Török emlékek a mai Magyarországon; Törökország helye a mai Európában
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információgyűjtés, információk rendszerezése, kritikai gondolkodás, problémamegoldás</p> <p>Társas kompetenciák: véleményalkotás, konfliktuskezelés</p>
Kapcsolódási pontok	<p>NAT-hoz: Ember és társadalom; Magyar nyelv és irodalom</p> <p>Tantárgyakhoz: történelem; társadalomismeret; irodalom; osztályfőnöki óra</p> <p>Modulokhoz: Szemet szemért (7. évfolyam); Elkerülhető-e az erőszak (9. évfolyam)</p>
Támogató rendszer	<p>Sulinet Digitális Tudásbázis</p> <p>Zrínyi Miklós: <i>A szigeti veszedelem</i></p> <p>Mikszáth Kálmán: <i>Az új Zrínyiász</i></p> <p>Mellékletek (ld. ott)</p> <p>http://www.terebess.hu/keletkultinfo/muemlek.html</p>

Módszertani ajánlás

Zrínyi Miklóst, Szigetvár kapitányát hősként tiszteli az utókor. A véletlen úgy hozta, hogy a törökök egyik legnagyobb személyiségeként tisztelt Szulejmán szultán éppen e vár falai alatt halt meg. A történelemben egymással hadban álló ellenségek voltak tehát, akiknek szobrát néhány évszázaddal később egymás mellett láthatjuk Szigetvár alatt. A két, valamikor hadban álló ország közös emlékparkjának ürügyén lehet beszélni arról, hogy a múlt és a jelen történelmi és politikai eseményeit a különböző népek egymástól eltérően ítélik meg. Erre számos példa idézhető fel az eddigi történelmi tanulmányokból. Például a magyarok kalandozásai, amelyek a portyák színhelyein nagy félelmet gerjesztettek, vagy Mátyás király győzelmei, amit például „Bécsnek büszke vára” nyilván nem tartott dicsőséges eseménynek. Az egyes történetek különböző szempontú megközelítésénél jól alkalmazhatók a drámapedagógia módszerei.

Felvethető továbbá, hogy egymás hőseinek tiszteletére néhány évszázad elmúltával egyre nagyobb eséllyel lehet számítani. *Az egri csillagok* példáján érzékeltethető, hogy mit jelentett a török megszállás az akkor élő magyarok számára, és hogy milyen gyűlölet és megvetés élt mindkét félben a másik iránt. A regény alapján a magyar és a török gyerekek nehéz sorsáról, az őket fenyegető veszélyekről is képet alkothatnak a tanulók. A török kisfiú története mutatja, hogy milyen erős gyűlölet él a legkülönb magyarokban is a törökök iránt, még akkor is, ha egy ártatlan kisgyerekről van szó. Éppen a török gyerek és Bornemissza Jancsika édesanyjának kézfogása mutatja a regény végén, hogy még az ellenségek között is van valami, ami összeköt (nevezetesen az anyai érzés). A korszak árnyaltabb megismerésében segíthet a regényből készült film, illetve a kiválasztott részletek megtekintése.

A törökök azonban nem csak pusztítottak, hanem építettek, és hagyományt is teremtettek. A törökkori emlékeket az internetről is össze lehet gyűjteni. A törökök kultúrájáról, vallásáról, a magyarokkal való kapcsolatáról projektfeladat is szervezhető. A szigetvári emlékpark építésének terve az elmúlt évszázad 90-es éveiben nagy vitát gerjesztett. Az ehhez kapcsolódó sajtóhírek összegyűjtése is része lehet a projektnek.

Az emlékművek felállításával kapcsolatos véleményeket csoportvita keretében célszerű ütköztetni. A vita csak akkor lehet tartalmas és eredményes, ha azt megelőzően tájékozódtak a tanulók.

A témára való felkészülés számos előzetes feladat kiadását feltételezi. A munka minősítésénél emeljük ki a pozitívumokat. A modul feldolgozására két változatot ajánlunk. A *B* változat megvalósítására a kreatívabb, a szerepjátékokban jártasabb tanulócsoporthoz alkalmasabbak. Értékelésre a szó hagyományos értelmében nincs szükség. A záró gyakorlat alkalmas arra, hogy a tanár érzékelje: hol tart a témával kapcsolatban tanítványai gondolkodása, és milyen módon foglalkozzanak tovább a problémakörrel.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1– Kivetíthető képek külön könyvtárban (5 kép)

P2 – Szulejmán szultán türbéje (háttérinformációk)

P3 – A megvalósult emlékmű kivetíthető képe

P4 – Székely Bertalan *Zrínyi kirohanása* című festményének és Szűcs Édua karikatúrájának színes képe, kivetíthető formában

Tanulói segédletek

D1 – A törökvilág emlékei a mai Magyarországon (előzetes feladat)
A feladatra jelentkező tanulók létszámának megfelelő példányszám.

D2/a – Részlet az *Egri csillagok* című regényből („El kell pusztítani még a magját is!”)
Az osztály fele létszámának megfelelő példányszámban.

D2/b – Feladatlap a regényrészlethez
Csoportonként 1 példány szükséges.

D2/c – Instrukciók a szerepjátékhoz
Az osztály fele létszámának megfelelő példányszámban.

D3/a – Részlet az *Egri csillagok* című regényből („Egy kézfogás”)
Az osztály fele létszámának megfelelő példányszámban.

D3/b – Kérdések a regényrészlethez
Az osztály fele létszámának megfelelő példányszámban.

D3/c – Feladat a regényrészlethez
Az osztály fele létszámának megfelelő példányszámban.

D4 – Zrínyi és Szulejmán (házi feladat)
A feladatra jelentkező tanulók létszámának megfelelő példányszám.

D5 – Zrínyi és Szulejmán egymás mellett (újsághír)
Minden tanuló számára szükséges.

D6 – Mi a véleményetek? – kérdések az újsághírhez
Minden tanuló számára szükséges.